

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Epistolæ Præpositorum Generalium Ad Patres Et Fratres Societatis Jesu

Oliverius, Horatius

Pragae, 1711

XXXI. R. P. N. Michaëlis Angeli Tamburini Præpos: Gen: XIV. ad Superiores
Societatis. Anno 1707. 15. Dec: De promovenda observatione Instituti
Nostri per vigilantiam, & executionem

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55386](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55386)

766 EPISTOLARUM

Præpositorum Generalium

Societatis JESU

XXXI.

R. P. N.

MICHAEL

ANGELI

TAMBURINI

Præpositi Generalis XIV.

Unica,

Ad Superiores ejusdem Societatis.

Anno 1706. 15. Decembris.

*De promovenda observatione
Instituti nostri per vigilantiam
Executionem.*

Qui me jam indè à suscepta Societatis gubernatione sollicitum habet & crevit in dies, metus, nè potius aliquando Societas ea detrimenta, quibus becillitate mea meritò timeri possunt, incit, ut aliunde auxilium, quod mihi fecerit, societat

necessarium duxi, nunc tandem apertius impensiusque petam; præsertim ab iis, quos constituit mihi Deus ministerii mei adjuutores, atque participes; nempe à Superioribus Societatis. Alia ratione nulla melius consulere me posse judicavi communi nostri Ordinis bono, quam si eos, qui ceteris præsunt, enixè excitarem ad suum munus strenuè obeundum. His enim rectè animatis, atque ad suas partes impigre agendas comparatis, facilè in alios, ut à valido & sano capite in membra reliqua, vigor ac spiritus derivabitur.

Cùm autem ab iis opem & subsidium posco, illud eò non pertinet, ut novas artes excogitent ad Societatis tuendam incolumitatem; vel etiam, ubi res postulet, reparandam: sed in eo solo stat ac vertitur, ut via, quam majores nostri, duce Sanctissimo Fundatore, alacriter æquè ac feliciter inierunt, constanter insistant; neque illos quibus præsunt, ad dexteram vel sinistram declinare patiantur. Hoc est, ut eorum curâ studioque legibus Instituti nostri vigor suus & observatio constet; utque suos ad perfectionem Religiosam intra præscriptos nobis fines promoveant.

Porro duplex est genus legum, quæ Societatis hominibus proponuntur; & quibus

Duplex Religiosis

Re-

proposita Religiosæ vitæ ratio omnis perfectiorum
Lex inter- comprehenditur. Unum, quod innuit Sanctus DEUS
na & ex- Etus Pater IGNATIUS initio Constitutio
terna. num, est interna illa caritatis & amoris
Procem. quam Sanctus Spiritus scribere, & in cordibus
Constit. imprimere solet. Alterum est, quicquid
 legum ac ordinationum scripturarum Religio
 disciplina complectitur, ad mores hominum
 Religioso dignos perfecte componendum.
 Et primum quidem satis à me commen
 tum existimo, cum per epistolam omnium
 communem distinctius explicavi, quod à Sa
 perioribus circa spiritualium rerum cultum
Legis in- Societas exigat. Lex enim interna amoris
terne ma- & caritatis nullibi tutius aut facilius disci
gisterium. tur, quam in schola Spiritus; quò spectat
 la apud Oseam promissio animæ seriam
Oseæ 2. DEUM conversionem meditantem facta: *Et*
14. *ego lactabo eam; & ducam eam in solitudi*
nem, & loquar ad cor ejus. Id si Practicam
 vigilantiam & curam obtineamus, ut viget
 pud nos, ac majori semper in pretio habeatur
 cum DEO communicatio; per quam con
 factum ac familiare nobis fiat audire quod
 loquatur in nobis DEUS, vix aliam opus
 instructione, aut industriam ad eam assequen
 dam, quæ nobis proposita est, virtutem
 perfectionem. Verissimè enim Sanctus Bernardus
 dicit quod experientiam ipse didicerat non
 testa
 DE
 effe
 nit,
 mov
 quon
 sanu
 adifi
 illum
 mare
 spera
 mea
 mini
 le in
 tute
 tum a
 quen
 quæ
 insti
 tute
 Se
 ligio
 tur;
 do G
 Bern
 dispo
 exigi
 ac p
 nem

testatur, de profectu animæ in meditatione
DEUM magistrum audientis: *Vivum, ait, & In Cant.*
efficax est DEI verbum; mōxque ut intus ve- *scim. 74.*
nit, expergescit dormitantem animam meam
movit, & molivit, & vulneravit cor meum,
quoniam durum, lapideumque erat, & malè
sanum. Cæpit quoque evellere & destruere;
adficare & plantare; rigare arida; tenebrosa
illuminare; clausa referare; frigida inflam-
mare; nec non mittere prava in directa, & a-
spera in vias planas; ita ut benediceret anima
mea Domino, & omnia quæ intrâ me sunt, No-
mini sancto ejus. Hæc ille. Ex quibus faci-
le intelligimus, compendiarium hanc ad vir-
tutem viam esse, quæ ad rerum spirituali-
um amorem nos perducit. Hujusmodi fre-
quens, & familiaris cum DEO usus, etiamsi
quælibet alia lex deficiat, arctissimæ legis
instar, animum instituit, & ad omnem vir-
tutem fingit.

Sed quia internum hoc magisterium Re-
ligiosis etiam hominibus interdum subtrahi-
tur; eaque vox in eorum cordibus aliquan-
do silet; ut de se fatetur ibidem, ac deflet
Bernardus: & quia *suavis Divina providentia*
dispositio suarum creaturarum cooperationem
exigit; opus est altero disciplinæ tuendæ,
ac perfectionis promovendæ adminiculo,
nampe certis quibusdam legibus, ad Reli-

giosi cujusvis Ordinis scopum assequenda ;
 accommodatis. Quæ ne paulatim, ut
 humana conditio, negligenter, & de
 tudine tandem penitus abrogarentur ;
 fidelique custodiâ communiendæ fuerit
 quæ in Moderatorum vigilantia, atque
 curatione consistit.

*Quanto
 pere com-
 mendanda
 hæc custo-
 dia.* Nunc itaque totius Societatis nomine
 vobis postulo, ac abtestor, nè patiamini
 incuriâ vestrâ vel pereat, vel saltèm
 tur pretiosum illud depositum, vestra
 ræ fideique commissum. Depositum
 Institutum quo regimur ; & cujus incu-
 mitas, atque custodia potissimum de
 datur vobis. Quàm præclaris, quàm
 omni ex parte absolutis legibus, Religio-
 hæc familia, cui nomen dedimus, abunde
 nihil attinet hîc explicare. Nostrum
 nem latet, omnia tam sapienter sanctis
 disposita atque ordinata fuisse, ut in
 tuto Societatis, licet ad eum absolutio-
 picem, quem modò habemus, nondum
 ducto, quidpiam divinum deprehenderet
 pientissimus Pontifex, ac pronuntiavit
Spiritus DEI est hic.

*Paul. III.
 Lex vivit
 in actione
 subditorū,
 quibus vi-
 cissim dat
 vitam.* Verùm, quantacunque sit legum
 stantia & dignitas, nisi accedat earum
 servatio, commendabit quidem legislatio
 sapientiam, ut accidit in Platonis Republi-

ca ; sed ad componendos hominum mores
vim habebit nullam, qui finis est cuicumque
legi præstitutus. Scitum est illud sapien-
tium, legem scriptam inanimato corpori
comparantium. Quippe lex non vivit in
voluminibus ; vivit in actione ac moribus
subditorum ; tunc verò vicissim ipsa præ-
stantiorem vitam rependit cultoribus suis.
Quemadmodum divino afflatus Spiritu vir
sapientissimus pronuntiavit : *Custodi legem*, Prov. 3.
atque consilium ; & erit vita anime tue. Su. 21. & 22.
Superior itaque, cui disciplinæ regularis cu-
stodia committitur, tunc solùm se muneri
suo satisfecisse arbitretur, cum leges nostras
in iis, quos gubernat, hac vita vivere ; &
eos vicissim hanc à legibus nostris vitam
haurire cognoverit : tum ritè illum referet
ac imitabitur, cujus vices gerit ; qui nem-
pe se in mundum venisse testatur, ut ii, quos
regendos suscepit, *vitam habeant, & ab-* Joan. 10.
undantiùs habeant. 10.

Jam, ut Superior cælestem hanc vitam *Necessitas*
suis impertire possit, duo quædam admini- *vigilan-*
cula & præsidia requiruntur. Primum ad *tiæ ; &*
mentem & cognitionem pertinet : quæ nisi *execution-*
facem præferat, non modo cæcutiet guber- *nis.*
natio ; sed omnino nulla erit. Alterum ad
voluntatem, & executionem spectat. Pri-
ma itaque Moderatoris cura in eo versari
de-

debet, ut observet ac diligenter exami-
num in provincia, vel domo, cui prae-
vigeat regularis disciplina. Et quamvis
gubernationis pars nullius ferè negotii
videatur, cum primum sit homini alicui
culpae animadvertere; nihilominus expe-
rentia docet, nihil facilius aut frequen-
tius accidere, quam ut Superiorem lateant
peccata à suis contra legem admiffa,

*Vigilan-
tiam im-
pediunt.*

*1. Nimia
verū tem-
poralium
cura.*

*2. Privata
studium.*

*3. Amor
quietis ac
solitudi-
nis.*

*4. Ipsa di-
vinarum
rerum con-
templatio,
nisi
moderata
sit.*

Luc. 16.

42.

Ibid. 39.

Oritur id non rarò ex eo, quòd Superi-
or agit omnia alia, quam, quae munera
sunt. Vel enim rerum temporalium
plus iusto intentus, spiritualia negligit
privato alicui studio addictus, sibi vacan-
tibus libris; ac solitudinis amore captus, quid
sibi agatur, non quaerit ipse; & eos, qui
eius res rescire posset, tamquam importunos
quosdam interpellatores repellit. In
hoc genere, nè tunc quidem probari poterit
Præsidibus desiderium solitudinis, cum
illam sectantur, ut liberiùs se tradant
divinarum contemplationi. *Optimam
tem elegisse merito dicta & laudata est
Hieronymus, quæ constanter sedens secus pedes
mini audiebat verbum illius. Quippe in
præ animæ salutem ac perfectionem
incumbebat. Illi verò, quibus aliorum
peccata committitur, diuturniori quam parum
indulgere quieti prohibentur istis Evangelii*

licæ
rent
nau
tet i
quer
cont
man
trah
ses,
fuisse
facie
facta
ille r
scena
dend
crebr
incus
man
ejusc
alior
infr
Q
ercit
abdu
quan
quis
rand
mif
& di

licæ parabolæ verbis : *Cum autem dormi-* Matth. 13.
rent homines, venit inimicus ejus, & supersemi- 25.
navit zizania in medio tritici. Ac nè quis pu-
tet illum tantummodo somnum damnari,
quem incuria conciliat, atque segnities; nè
contemplationis quidem divinæ jucundissi-
mam quietem diutius, quam par erat, pro-
trahere ausi sunt aut D. Paulus, aut Moy-
ses; licèt alter in *tertium* usque *Calum raptus*
fuisse; alteri copia divini vultûs *facie ad*
faciem, ut sacræ literæ loquuntur, fuisset
facta; sed, ut observat Gregorius Magnus,
ille noverat semetipsum contemplando trans- Pastoral:
scendere; & eundem se auditoribus condescen- P. 2. c. 5.
dendo temperare: alter verò, nempe Moyses,
crebrò tabernaculum intrat, & exit: & qui
intus in contemplationem rapiatur; foris infir-
mantium negotiis urgetur. Hinc illud Sancti
ejusdem Doctoris monitum, nè scilicet qui
aliorum curam gerit, *alta petens proximorum*
infirma despiciat.

Quod si nè propria quidem spiritualis ex- 5. *Nimia*
ercitatio placere Deo potest, si Superiorem *juvandi*
abducat à cognoscendis suorum moribus; *proximos*
quantò æquius erit ille reprehendendus, si *solicitudo.*
quis ità se tradat externorum saluti procu-
randæ, ut ignoret interim quid agatur do-
mi suæ; quæ sit in officiis pietatis alacritas
& diligentia, quæ modestiæ, quæ silentii

servandi cura. Equidem non inficior à Beato Patre datam facultatem Superioris
 Constat. ut concionari, confessiones audire, & alia
 par. 9. c. civitatis ministeria exercere possit. Sed
 6. §. 1. cit conditionem: cum ei per alias occupat
 nes officii sui proprias licebit. Quò spectat
 videtur illud, sacri Cantici primo capitulo
*Posuerunt me custodem in vineis; vineam
 am non custodivi.* Imprudens atque im-
 censeretur œconomus, qui præpostera
 dam caritate, totus esset in aliorum
 excolendis; illam verò, pro qua, pacto
 etè inito locavit operam suam, & cu-
 fructus ab eo severè aliquando exiguntur
 sunt, vel nullo modo, vel perfunctorie
 tèm inviseret, deque illius cultura vi-
 quireret; aliud certè ab ea expectare
 posset, quàm tribulos & spinas, summo
 rubore offerendas olim supremo vineæ
 mino vindemiam poscenti.

6. Effusio Ex his facilè perspicitur, quanto
 ad exte- habeat excusationis Superior ille, quò
 riora, & indagandis domesticorum erratis distat
 secularia, atque avertunt sæcularia negotia, quò
 vis propinquorum illa sint, vel ei alia
 qua necessitate conjunctorum. Nocent
 maximè, non eo solum nomine, quòd
 rum temporis in externas id genus
 insumitur, tantum necesse sit proprio

neri ritè obeundo subduci; sed multò magis ea de causa, quòd hujusmodi occupationes, præsertim quæ magni alicujus momenti censentur apud mortales, ità implent atque occupant animum, eúmque totum ad sui cogitationem ità rapiunt, ac veluti absorbent, ut quotidiana hæc munia Religiosæ familiæ paulatim contemnere assuescat, & dedignari, eoque res progreditur, ut cogitare de subditis jam non solum non vacet, sed neque libeat. *Nemo militans Deo*, inquit Apostolus, *implicat se negotiis secularibus, ut ei placeat, cui se probavit.* Si ergo quicumq; stipendia facit in hac militia nuncium remittere jubetur curis sæcularibus, ut supremo Imperatori suo se probet; quanto severiùs imponitur ea lex aliorum ducibus, & antesignanis?

Alios Superiores non quidem studium privatæ quietis, aut res externorum curandæ avertunt à consideratione eorum, quæ spectant ad munus sibi commissum: sed potiùs naturalis quædam incuria, & indolentia ab iis abhorrens, quæ sollicitudinem, & molestiam creare possunt. Interdum animos adeò hic veteranus & desidiosa occupavit, ut nec audire velint inferiores administratos, dum ea deferunt, quæ contra regulas commissa fuerint. Nè scilicet beatam illam ani-

2. Ad Timothy. 2. v. 4.

7. Naturalis incuria.

mi tranquillitatem, seu potius soporem
 terturbet vel ipsa rerum molestarum nar-
 tio, vel inde oritura parandi remedii neces-
 tas. Hujusmodi segnitiam comitatur
 raro, ac fovet ingenita quædam incogni-
 tia, quâ sit, ut ne ad illa quidem, quæ
 oculos versantur, animum advertant;

Act. 9. 8. quodammodo similes, qui apertis oculis
 nihil videbat.

8. Huma- Avertat DEUS à Societate, ut inter
 ni respe- quos modò recensuimus cæcutientes,
 ctus. merentur non sinè probro illi, quorum
 mentibus tenebras effundit ambitio

Ad Rom. 8. 7. dam, & prudentia carnis, quæ nimum quæ
 tum inimica est DEO, & sapientiæ Sancto-
 rum, quam profitemur. Nimirum timore
 nè male suspicaces habeantur, & tanquam
 minuti, ac morosi homines traducantur
 vel laudem affectant animi ad majora facta
 quam ut levia hæc animadvertant: vel
 ipsa quotidiana errata nullius ponderis
 judicant, contemnuntque: vel multa libere
 ter ignorant; nè, si in subjectorum vitia
 diligentius inquirent, reos fortè deprehenderent
 dant illos, quibus deinde parcere vel succurrere
 ret amor, vel cogeret timor, uterque à
 ra virtute alienus. Neesse non est hoc
 luntariæ cæcitatatis genus infectari, quàm
 us damnat non solum perniciem Religio-

not.

familiis inde creari solita; sed etiam vitiata radix, unde generatur.

Et si præcipua capita indicavi, ex quibus oritur Superioris negligentia in hac sui muneri parte adimplenda, restat unum tamen, ex quo facile constabit, quantopere necessaria sit hæc, quam commendamus, vigilantia. Est autem illud, ita ferre humanæ gubernationis conditionem, ut Præsides etiam vigilantissimos multa sæpe lateant, quæ maximè oporteret ab ipsis non ignorari. In primis enim tanta est quorundam solertia in regendis seu naturæ, seu voluntatis vitiis, ut oculatissimum quemque eludere possit & fallere. Præterea pravum est cor hominis, & inscrutabile, quis cognoscet illud? 9.

9. Difficultas deprehendi errata.

Jerm. 17.

Et verissimum est hoc D. Gregorii monitum: Scire etiam Rector debet, quod plerumque vitia virtutes se esse mentiuntur. Hinc non facilis est negotii discernere, quo quisque spiritu ducatur; & quam sincero divinæ gloriæ studio ministeria Societatis obeat. Cùmque Societas curas suas, & operam dividat in propriam pariter, ac in proximorum culturam; quamvis concedamus difficilem non esse cognitionem eorum, quæ domi geruntur; negare non possumus, plura accidere posse foris, quæ non ita facile ad notitiam veniant, nisi eò se extendat industria,

Gregor. Pastoral. P. 2. c. 9.

stria, & zelus, quò Superioris oculus per-
gere non potest.

Monit.

gene.

n. 3.

Studuit quidem majorum nostrorum
lertia præcavere hujusmodi incommoda
monitos voluit eos, qui domo exeun-
focii destinantur, ubi domum redierint,
gnificari oportere Superiori quantum
non exposcenti, si quid perperam ac-
sit: sed focii, qui tenentur hac lege,
odiosum est vulgò delatoris nomen;
micitiam familiaritatemque cum eo, qui
terendus esset, ob respectus alios, quibus
non rarò seducimur, effugia caprant,
excusationes, quibus eximant sese ab ob-
gatione fidelitatis, quam debent Societati.
Cum ergo ex ipsa rerum conditione,
manæque providentiæ imbecillitate, con-
tur necessitas ut multa lateant Moderatam
rem, utcumq; perspicacem ac vigilem;
si ad hæc accedat voluntaria illa cæcitas
quam reprehendimus? Certè qui hanc
scitiam amat, convincitur nihil cogitare
disciplina tuenda; eam quippe non
curat, quàm curari solent illa, quæ ne-
spicimus quidem. Væ Religiosæ fami-
cui tales præficerentur.

Non de-

bet tamen

nimia esse

perversi-

gatio.

Dum autem adeò enixè urgemus eos
præsunt, ut seduli sint in subditorum in-
le ac moribus pernoscendis, vereor ne

existimet postulari à me ut Superior anxiam quâdam, & quasi censoriam indagacione omnia investiget ac circumspiciat. Absit ut suadere velim extrema, vel quicquid est nimium; quæ tum virtutibus reliquis, tum præsertim arti regendi alios, adversari nemo ignorat. Id unum quærimus, quo jvari possit ac perfici nostrorum gubernatio. Porro ad eam rem adeò non proficeret sollicita plus æquo & molesta investigatio, ut potius Religioso paternoque regimini, quale apud nos esse decet, plurimum officeret. Nihil enim æquè avertit à Præside subditorum animos, quàm si putent se sinistra apud ipsum opinione laborare; quod eis facile persuadet intenta semper in illos observatio. Vigilantiam itaque postulamus, quæ nec patiatur Superiorem peregrinum esse in sua domo; nec tamen importunè imminet aliorum actionibus; regimenque ac disciplinam invisam reddat.

Patet ex iis, quæ hæctenus allata sunt, necessariam esse ad legum custodiam & incolumitatem, earum rerum notitiam quæ illas labefactant. Verùm liquidò quoque constat hanc notitiam, si sola sit, nihil juvare ad finem nobis præstitutum. Prima sollicitudo eorum qui corporibus medentur, ea est, ut cognoscant, quo genere morbi quis

*Præter
vigilantiam
remedia
adhibenda.*

la-

laboret; neque tantummodo morbum ipsius
ejusque originem & causas; sed agri-
terea naturalem corporis constitutionem
habitudinem, vires sedulo examinant
omnia denique peruestigant unde agri-
nis naturam ac vim, quoad fieri potest
sequantur. Atque tunc demum operam
num admovent, ac remedia parant.
dicum agere, quicumque spiritualem pra-
cturam suscipit, concors est Sanctorum
verum sententia; nempe vicem gerit illius

Lucæ 4.
18.

qui testatur se missum sanare contritos &
Vidimus hactenus, quâ diligentia præ-
accurati medici partes imitari atque im-
re Superior debeat; superest ut confide-
mus, quâ strenuè curationem ipsam
gredi eum oporteat, & utiliter prosequi

His abun-
dat Socie-
tas.

Quod dum agimus, nihil jam nobis
gitandum est de remediis comparandis,
que præscribenda methodo, & captanda
opportunitate adhibendi ea, quæ parantur
mus. Præoccupaverunt hanc curam
jores nostri; & post primum Societatis
rentem, omnes qui ei successerunt in
administranda, & quotquot coactæ
Congregationes Generales, tam multa
bis, tam sedulo parata, & provisæ
bent, ut tempore abuti, vel partas opes ig-
rare videretur, qui nova disciplinæ nobis
præ-

præcepta excogitare vellet, atque præscribere. Non aliud itaque mihi propositum est, quàm ut iterum excitem Superiores ad ea in usum deducenda, quæ tam abundè ac sapienter ordinata sunt; quibus hucusque stetit ac floruit Societas; stabitque imposte- rum, DEO aspirante, atque florebit, nisi negligantur.

Nè verò videar actum agere, dum ordi- nationum & legum executionem, & usum toties commendatum iterum vobis com- mendo; libet animadvertere, novis subinde incitamentis opus esse in hoc genere; quia quæ à Moderatoribus peccantur in tuenda legum integritate, pertinent ad errata illa, quæ omissionis vocantur. Hæc autem non præ se ferunt speciem illam impietatis, quæ eminet atque extat in commissione, qua per- duellis animus contra Deum veluti foras e- rumpit in flagitium. Hinc facilè decipiun- tur incauti: cum enim omissio non alio mo- do peccet, quàm nihil agendo; non objicit oculis id, quo cetera peccata conscientiam terrent. Verùm, si rem metiri volumus ea regula quam tradit Philosophus; nempe malum eò esse gravius, quò majus est ho- num cui opponitur; facilè intelligemus quid de omissionibus suis judicare debeant Superiores. Bonum cui adversatur, & cui

*Cur sæpe
commen-
danda e-
xecutio.*

*Omissio
quàm fa-
cilè deci-
piat.*

*Quantum
ab ea ti-
mendum.*

molitur exitium omiffio, de qua loquitur
 est Societas, qualem à Sanctiffimo Patre
 tore constitutam accepimus; qualem
 res nostri labore, industriâ, virtute con-
 vârun, & auxerunt, auctâmq; nobis
 diderunt. Ordo fcilicet eo confilio in-
 tus, ut Christi Religionem, pietatem
 rum, vitæ sanctitatem ubique terrarum
 pagaret. Unde pronum est conjicere
 lem esse illum oporteat, ex quo tantum
 ni fluere in omnem partem debeat.
 jus porrò præstantiam fufius explicare
 est nostrum; nec apud vos neceffarium
 qui Societatem penitus noftis.

Ad hanc verò à fuo ftatu dejicientem
 & in eum deducendam locum, ut à pri-
 na virtute degeneret, ac fpirituâlis ex-
 roboris, atque infatuato fali fimilis, ce-
 tat divinitus inditam ad afferendam pro-
 morum animabus salutem; nequaquam
 pus, est, ut qui præfunt, deterioribus
 emplis, aut confiliis virtutem fubdito-
 labefactent; fatis fupérque est, ut im-
 mores officii, remittant vigilantiam; con-
 gere, adhortari, admonere definant. Quo-
 tumvis Rector privato ftudio pietatem
 lat; dummodo cefset eam in aliis fovere.
 Etum est de regulari difciplina, ruitura
 latim, nifi conftanter fuffentetur, ac re-

retur. Dum lustramus aliquando tot sacras
ac profanas moles, quas hic suspicimus, &
advenæ passim contemplantur ac stupent;
occurrit ea cogitatio; quo demum impulsu,
quibus machinis aut cuniculis subruï posse
credimus tam operosa ædificia? *In pigrutis*, Eccl. 20.
ait, Sapiens, *humiliabitur contignatio*, & 18.
in infirmitatibus manuum perstillabit domus.
Cesset paterfamilias sarta tecta curare; stil-
licidio ac levi trabium vitio prospicere at-
que occurrere negligat; sic habeto, paulò
quidem lentiolem, sed non minùs certam
indè ruinam imminere, quàm si vel terræ
motu, vel alluvione subverteretur domus.
Ponamus ob oculos magnificentissimas æ-
des in acervum lapidum per solam incuri-
am redactas; indè referamus animum ad
Societatem incuria nostra similiter (quod
omen Superi avertant) perituram. Perse-
verat adhuc in ea, Dei beneficio, primæ-
vus spiritus, viget domesticus ordo, & re-
gularum observatio: ac si quid à recto tra-
mite subinde deflectit, præsto adest qui
commonstret viam, nec longiùs errare per-
mittat. Fervet etiamnum ardor cooperan-
di DEO ad salutem animarum; resonat ad-
huc, avidè excipitur illa IGNATII vox:
Ite, incendite omnia, & inflammate. Hinc
tantus est concursus Indicas Missiones eti-
am

am laboriosiores ambientium, ut in iucundissima tot competitorum contentione, nica mihi sit molestia, quòd plurimum facere satis nequeam. Nulla est Europa provincia, quam excursionibus ferè per tuis nostri non excolant. Passim, præ consueta & publica Societatis ministeria Exercitiorum Spiritualium auctum in usum omnium ordinum cives ad sanctiorum vitam promoventur.

Hujus ædificii firmitatem ac speciem dum contemplor, mihi videor intueri munus illam, quam ædificavit Salomon regi Domini; cum nostra quoque nomini Domini præ se ferat, & celebrando gendòq; per Orbem terrarum nomini Domini nata atque instituta sit. Quod videtur Hebræo Principi fuisse propositum, ut ipsemet profiteretur: *Ut sciant omnes* 2. Paral. *li terra nomen tuum, & timeant te.* 6. tamen, admirationi & gaudio, quo me id reputans suavissimè afficior, parem timorem ac solitudinem incuti, cogitantum boni quàm levi negotio eripi possit, atque deperdi. Non dubito vos pariter tangat hic metus; cum vobis communis sit obligatio Societatis conservandæ; nihilque facilius sit, quam mea vestræ culpa præclarum illud

cium : divina fabricatum eductumque manu, vitium sensim faciat; ac triste demum ruina collabatur. Si patiamur rerum spiritualium amorem paulatim intepescere; & ea negligamus, quæ anno elapso in memoriam omnibus revocavi: fatiscet statim operosa moles, solventur ea vincula, quibus eius partes inter se colligantur; tota demum contignatio humiliabitur. Dicam apertius: Nostrorum animus ab interiori virtutis solidæ studio ad externarum occupationum illecebras defluet; in illis totus, in se Deoque parcus & infrequens: detrectabunt plerique laboriosa Societatis ministeria & defugient: implicabunt se negotiis profanis: aures pascent suas & alienas rumorum inanum curiosis nugis: rarus erit de rebus divinis sermo; de quibus tamen agere nos diligenter domi forisque postulat ratio instituti nostri.

Ab huiusmodi cordis dissipatione, alienoque à spiritualibus cogitationibus animo, duo consequi necesse est; alterum, ut domitædio sit religiosa inter nos consuetudo; atque intolerabile evadat disciplinæ jugum, cui levando jam nobis non adest illa divini Spiritus & amoris unctio, à qua una suave reddi potest. Alterum, ut apud externos se prodat huiusmodi languor ac penuria vir-

- tutis, & obsolefeat existimatio illa Apostolici spiritus, qua Societatis ministeria opere indigent; & qua ornari ad divinitus gloriam illi duntaxat solent, de quibus prædicari verè possit, *Vos de mundo non estis mundum*. Quod de rerum spiritualium neglectu de cæteris ad regularem observantiam stantibus dictum intelligamus; discatur que à sola cessatione & incuria religiosorum vitiis vulnera imminere, nunquam, si semel inflicta fuerint, sanabilia. Certè Deus Ezechielem detestaturus peccata, quæ divinam indignationem provocaverat, populus; non huic, sed populi rectoribus tentat minas: *Vae, inquit, pastoribus* Ezech. 34. 2. Et postquam alia eorum vitia reprehendit tandem in officii prætermissi peccati tanquam in præcipua malorum causa: *Quod infirmum fuit non consolidastis; & quod contusum non sanastis; quod confractum est non ligastis; & quod abjectum est non reduxistis; & quod perierat non quaesistis.* Profectu fufius dissipationem erroresque gregis ruinam; *Eo, quòd, ait, non esset pastor.* quod mirum videri potest, populo ipse, quoque justitiæque tam miserabiliter aberrante adeò non iratum se præbet, ut potius spectet deat se fore in posterum pastorem ejusque custodem, ejusque saluti & incolentibus

tati consulturum. Ut intelligamus detestabiliorem esse Deo præsidum negligentiam, quàm subditorum flagitia: quippe dum his misericordiam pollicetur, illis vindictam & pœnam indicit.

Sed hic mirari subit, qua ratione possit fieri, ut inter domorum nostrarum Rectores, & Præpositos Provinciarum, viros scilicet, quos ad regendi munus Religio non ante deligit, quàm de illorum virtute, ceterisque ad id necessariis dotibus satis constiterit; nonnulli tamen reperiantur, quos suorum errata non infrequentia vel nihil commovent, vel ità leviter, ut non excitentur ad indagandas, quibus emendentur, vias: neque tam perniciosum torporem discutiunt vel damni, Religiosæ familiæ per eorum negligentiam importandi, gravitas, vel arctissima suscepti muneris obligatio, vel ipsius Dei, eorum desidiâ sæpe tam acriter objurgantis, minæ. Hæc, inquam, admiranti quædam in mentem venerunt, quæ obstare ut plurimum solent, nè Superior ea, qua oportet, sedulitate disciplinam promoveat. Investiganda hæc paulò diligentius, ac deregenda; nè pergant incogitantem quempiam decipere dum latent.

Primum illud est, quòd sibi falsò in animum inducunt nonnulli (quæ persuasio semper

Cause omissionis

Leviter culpam percontempit

per damnabitur, sed malo nostro semper retinebitur) parvas esse vixque dignas animi aversione culpas, quæ passim obrepunt regulis infringendis: hinc contemnuntur potius, quam sollicitè curandum id, quod levis momenti malum esse creditur, & in homines vitari vix potest. Quamvis in veterat Religiosis præsertim cœtibus perperam hæc opinio, nihil est quod pluribus testibus ostendamus: siquidem hoc non Religiosæ solùm, sed Christianæ disciplinæ fatum longè est certissimum, ac sanctorum sapientumque omnium testimonio comprobatum: cavendum esse à culpis, quæ paritate sua decipiunt, & ad gravissima mala incautos trahunt. Multi sunt in doctrina asserenda confirmandaque Patres, & spiritualis vitæ ac perfectionis magistri. Prævit omnibus Sapiens celebrat monito: *Qui spernit modica, paulatim detur.* Ità prorsus est: leves noxæ paritate suâ contemnuntur, ac inobservatæ inveniunt animum: hic, horrore deposito, cum iis familiaritatem inicit; donec auctæ numero & gravitate (cùm ea sit peccati vis & visioles, ut ad deteriora semper disponat impellat) vires sumant quibus pietatem omnem superent, & extinguant. Præsertim cùm divina præsidia sensim destituantur

Eccl. 19. 1.

minem, qui virtutem favore Dei paratam ad eò negligenter custodit. Si rem speculative, ut loquuntur, consideres, omnes id sibi persuasum esse fatebuntur; si multorum agendi modum animadvertas, contra omnino eos sentire pro certo habebis; ad eò negligunt omnia, nisi culpæ gravitas insolita specie territos tandem officii commoneat.

Quotquot audistis Religiosorum hominum familias, olim virtute ac sanctitate florentes, ita defecisse, ut aliquando Ecclesia illas extinguere, quàm tolerare maluerit; qua via putatis eò fuisse deductas, ut earum interitus deplorari quidem non item reparari potuerit? Non à gravioribus delictis initium sumpsit earum clades; nec enim potuisset tam eximia virtus prolabi ad immane vitiorum barathrum, à quo tam longè disjuncta erat, nisi viam ei paulatim stravissent delicta, quæ levitatis fallaci specie, quasi per insidias in scelerum tetram voraginem perducunt. Audiamus quo luctu Jeremias, eorum cœtuum personam & vires assumens, conqueratur: *Quare factus Jerem. 15. est dolor meus perpetuus, & plaga mea desperabilis renuit curari? Facta est mihi quasi mendacium aquarum infidelium.* Aquas infideles vocat, quæ, ut supra diximus, levibus stillis influentes obruunt ædificia. Vel, quæ

quæ vix operire videntur superficiem
 at si quis imprudens per eas gradiatur
 ceptum se misere sentit, atque demergit
 Quot hujusmodi infideles aquæ Religio-
 Moderatoribus infidias parant! Quid
 videatur, quàm regulæ silentii violatio
 tamen contemnatur, eò devenitur, ut
 religiosam domum à seculari vix disce-
 Indè, quæ magis serpit confabulandi
 ria, & familiaris congressus, cujus volu-
 homini est innata, quippe qui, teste Phi-
 sopho, *animal sociale est*, eò magis langu-
 scit amor secessus ac solitudinis; gravis
 & molestus studii labor; intepescit oratio
 fervor; exolefcit quidquid suavitas
 percipiebatur ex rebus ad conjunctionem
 animæ cum Deo, ad proprium atque ali-
 rum spirituales profectum spectantibus

- Prov. 10. Et quia *in multiloquio non deerit peccatum*
 19. quid expectandum à frequentibus collo-
 Matt. 10. tionibus, quàm frequentes lapsus? In
 36. quos ille tolerabilior censeri potest, de quo
 tamè reddendam esse rationem edixit Christus;
 itus; loquor de verbo otioso; tolerabilior
 inquam, si comparetur cum querelis, &
 ceteris, murmurationibus, quibus læduntur
 caritas, & utinam non aliquando gravitas
 quàm sibi nonnulli persuadent! si cum co-
 riosis vanisque narrationibus eorum, quæ

foris accidunt, quibus sæculi pravæ leges, ac profana placita, & affectiones sensim irrepunt in animum, rerumque terrenarum tumultu internum hominis statum perturbant, ac spiritum opprimunt. Ninius essem, si omnia, quæ à neglecta silentii custodia nascuntur, incommoda enumerare vellem. Inter quæ non levis momenti est detrimentum existimationis apud externos, qui claustra Regularium ingressi, dum Religiosos observant libere colloquentes, offendi maximè solent, & indè ferre sententiàm de reliqua disciplina. Hæc attigi, ut exemplo unius, quæ minutissima videtur, regulæ, constet quàm perperam contemnantur errata eo nomine, quod exigua vulgo judicentur; atque ut indè intelligamus, si legis unius contemptus tot minatur damna, quid futurum sit, quanta perniciès oriatur, si plurium simul regularum, utcunque levium, violatio impunè abeat, ità ut jam videri possit licitum id, quod passim videt Superior, & tacet? Ut insistamus exemplo non semel indicato: minimè tutam, sed potiùs ruinæ proximam jure dixeris domum, in quam per rimas exiguas quidem, sed innumeras, se penetrant aquæ; nec est qui manum apponat, ut vel tot aditus obstruat, vel aliò vim aquarum deriver.

Detecto hoc mendacio aquarum in-
um, detractoque tectorio ruinam tegit
quam parva vitia molliuntur sanctitati
liæ nobis creditæ, nostrum est ita vigi-
ut non fiat *dolor noster perpetuus*, &
nostra desperabilis, ita ut renuat curam

2. Earun-
dem excu-
satio.

Psal. 140.

4.

Quid autem, si res eò progredere-
legum aperta labes non levis jam, sed
prorsus culpa videretur? Loquor de
Superioribus, qui nati videntur *ad excu-
das excusationes in peccatis*; adeò quidam
agunt subditi, his iudicibus innocenter
gunt. Solutior incessus, & impatiens
que incompositus agendi modus, quan-
vis modestiæ leges reclamant, impetus
vidæ indolis est, & alacritas animi: loque-
di facilitas, quæ aliis etiam carpendis
abstineat, sinceritas est: hujus contentio-
nes, quibus manifestè caritas fraterna
ditur, excusat naturæ ardor quidam, rati-
nis vocem & imperium prævertens: illius
cura, licet immodica, propriæ commo-
tatis, non sine periculo, nè exemplum
hat alios ad similia appetenda, unde tolli-
tur communitas & æqualitas, quæ ejusdem
familiæ membra maximè conservat & con-
tinet, condonanda est valetudini non ita
mæ, atque ideo pluribus indigenti.
eodem prætextu tegitur surgendi

gentia ; quæ utinam in causa non sit , cur contrahatur meditatio , vel tota penitus ommittatur. Cùmque alia non suppetit excusandi leniendique delicti ratio , ad mentem delinquentis recurritur ; & quem defendendum suscepimus , errasse quidem fatemur ; sed specie recti deceptum veniam mereri. Hæc facilitas in elevandis aliorum culpis sua non careat laude in privatis hominibus , tribuatúrque caritati , quam benignam esse , & non cogitare malum , tradidit Paulus ; ùt Apostolus alter testatur ,

*Operit multitudinem peccatorum : in Superiore, nisi intrà suos limites contineatur hujusmodi caritas , verissimum erit odium communis boni. Mentem arcanam operantis judicat DEUS : opus externum dijudicare tenetur qui aliis præest ; & ubi deflectat à lege , redigere in ordinem. Secùs, experietur vitia tam præposteræ pietatis fomento invalescere indies ; & in se meritò convenire minas , quibus ferit DEUS per Prophetam molles animos : *Vae, qui consuunt pulvillos sub omni cubito manûs : & faciunt cervicalia sub capite universa atatis.* Quod dictum in rem nostram sic interpretatur Gregorius Magnus : *Pulvillos quippe sub omni cubito manûs ponere , est cadentes à sua reclinantur anime atque in hujus mundi se**

1. Corin. 13. 5.
1. Petri 4. 8.

Ezechiel. 13. 18.

Pastoral. p. 2. 8.

dilectione reclinantes blanda adulatione
vere. Quasi enim pulvillo cubitum, et
vicalibus caput jacentis excipitur, cum
prionis duritia peccanti subtrahitur; et
mollities favori adhibetur, ut in errore
liter jaceat, quem nulla asperitas cor-
rectionis pulsat.

Longè major est eorum numerus,
suorum errata probè sciunt, ingenue
tur, nonnunquam etiam deplorant: verò
cum agitur de correctione efficacius
benda, tergiversantur, torpent; uno
nihil agunt. Causa tam perniciosi torpore
est multiplex metus; quo nullus infens
hostis Religiosæ disciplinæ; deiecit
unicum aggerem, quo inhibetur peccati
licentia, nempe Superioris autoritatis.
Quid ejusmodi metum incutiat Superi-
bus, non intelligo; cum in regimine
cietatis videri meritò possit, vix relictum
esse locum timori. Non enim futura
perioris fors à subditorum arbitrio pende-
ac si penderet, periculum illud, nè quis
aliorum offensionem loco caderet, Superi-
rioribus nostris non esset formidandum
ubi præfecturas sollicitudinis unice ac labo-
ris feraces nullus ambit, detrectant plu-
mi. Nihilominus, cum præter modò com-
memorata, aliæ fingi possint timoris cau-
sæ.

sa; non erit inutile illas attingere ac detegere, nè quemquam decipiant: praesertim cum homines ita sint à natura comparati, ut qui gravium malorum metu vacant, levium quandoque formidine obruantur.

Prima quæ meticulosos decipit cogitatio illa est, nè, si frequenter in regulæ violatæ reos animadvertatur vel reprehensionibus vel etiam pœnis; turberetur quies domestica, in qua gubernationis suæ felicitatem omnem constituunt: atque hinc maximè cavent nè detur occasio murmurationum, & querelarum, in quas facilè erumpunt qui ob inflatam pœnam exacerbato sunt animo: praecipuè cum inopia virtutis, qua proni sunt ad lapsum, efficiat impatientes correctionis. Augetur majorem in modum formido, si fortè in acrioris naturæ subditos incidat: his enimvero nihil non permittitur, nè fortè durius, ut merentur, tractati pejora tentent; captent sibi patronos; & cum rei aguntur, actoris atque accusatoris partes sibi adversus suum ipsum judicem arrogent. Interim qui libertatem affectant, dum ita meticulosè secum agi deprehendunt, periculum est nè audaciores facti grassentur in regulas, quas earum custos, proprio metu debellatus, relinquit indefensas. Qui verò compescendis primò

erum;

3. Metus
turbanda
paciis do-
mestica.

erumpentibus noxis impar fuit, quare ne eum adultis jam & confirmatis cogendi audebit?

4. Occultatio errorum.

In his angustiis deprehensi consilium eunt aliqui, quod rarissimum esse scio, non dissimulandum, quia Religioſæ ſciliq; ſocietatis perdendæ idoneum. Timent ſibi, à delinquentibus, quos laceſſere periculum putant, timent indè propriæ exitiationi, cui non leviter detractum iri non ignorant, patefacta tandem eorum imbecillitate. Ut malo utriq; obviam eant, regularum labes, quas prohibere timor non permittit, occultare ac tegere pro vitio ſtudent. Si quis domesticorum, deſiderio boni communis ductus, ea quæ peccantibus aliis animadvertit ad Superiorem delatadeò frigidè excipitur, ut fatiſ intelligit, nolle Superiorem excitari à ſomno, cui tradidit, & quo ſponte devinctus tenetur. Vel, ſi delatio attentius excipitur, ita ut audias excuſari ac relevari culpam; aut per textu privatæ correctionis adhibendæ, adhibita, certam delinquentis poenitentiam & emendationem promitti. Careat præcipuè hujus indolis præſides à publicis reprehentionibus, publicisq; poenis infligendis. Nimirum id eſſet factum ipſo cogitanti, in collegio aut domo quam regunt.

aliquid peccari contra leges : hoc autem est quod omnibus occultum volunt. Quid si res eò procederet , ut malè haberentur illi, quos suspicio esset deferre ad Superiores remotiores, quæ licet curâ indigeant , à præfente Superiore negliguntur ? De hoc argumento quia scripsit olim ad totam Societatem unus è Decessoribus meis , agere superfedeo. Sufficiat indicâsse , ut omnibus in memoriam revocetur , quod ille fugiùs explicavit ; quanta scilicet ex hoc funesto fonte nascerentur incommoda ; nempe non leviora , quàm imminent corpori , quoties præcluditur mutua inter caput & membra communicatio.

Quod hic addam, scio longè abesse à moribus Societatis ; addam tamen , ut à nobis semper quàm longissimè absit. Et quidem ejusmodi est , ut detectum statim turpitudine sua percellat oculos , & animos horrore atque odio perfundat. Loquor de arte illa , etiam apud sæculi homines detestabili , cum reus illum , à quo se detegi accusarique suspicatur , insectatur acriter & vicissim accusat , ut ejus elevet auctoritatem , & fidem illi abroget. Verùm in hoc non immoror , quod inter incredibilia numerandum jure puto. Illud humanum magis , & ejusmodi ut in usum & mores aliquando posse

posse cadere meritò censeatur; cum sub
 torum pars una cum timido Moderato
 conspirat in tegendis erratis. Sive illa
 antiqua consuetudo, sive patriæ vel gentis
 connexio, sive indolis similitudo, sive tu-
 dem libertatis amor copulaverit. Tunc
 quis, vel officii religione, vel pietate
 communitatem permotus ea, quæ per
 ram aguntur, ad eos qui periclitanti dili-
 plinæ possunt occurrere, fideliter re-
 rat; monitus, & attentius invigilare ius-
 proximus Superior, quid non movet
 quærat patrociniū noxis, quas oppug-
 re debuerat? Suffultus multiplici testimo-
 nio asseclarum suorum, delata partim re-
 gat, partim excusat; partim refundit
 suspiciones, & in somnia delatorum, quos
 vel nimis credulos, vel imprudenti ac pro-
 cipiti zelo abreptos, vel fortè livore aliquo
 impulsos, vidisse ait visiones falsas, quibus
 sese, aliósque in errorem inducerent.
 Quid igitur, si Superior vel absens legat
 in epistolis, vel præsens audiat hæc per-
 gnantia testimonia? Quid consilii capere
 inter ambages asserentium, & negantium
 constitutus? Neutram partem damnare
 det; dùmque anceps & incertus fluctat
 cogitur culpas, utpote dubias, neque
 probatas, impunitas relinquere, & quæ-

obtentâ victoriâ, liberiùs dominaturas. Animadvertat, si quis unquam Religionis perniciem his artibus moliretur, Superiorem, quia homo est, hæere posse; circumveniri, ac decipi posse; at DEUM, cujus agitur causâ, non irrideri. Querebar aliquando de Rectoribus, qui manifesta suorum errata corrigere vel negligunt, vel non audent, contenti de iis certiores fecisse remotos Superiores, vel ad id expectantes visitationem Provincialis. Leve isthoc, & æquo animo ferendum videbitur, si comparetur cum istorum Superiorum culpa, qui excusandis aut dissimulandis reorum delictis, eos & suæ & aliorum correctioni subtrahunt. Hos tam exitialis fuci artifices alloqui videtur Redemptor, dum minatur: *Va vobis: quia similes estis sepulchris de albatris; que afforis parent hominibus speciosa; intus verò plena sunt ossibus mortuorum.* Matt. 23. 27.

Quamvis hac Christi sententia non eam *s. Prætextus lenitatis.* solam damnari putem dissimulationem, quam hæctenus redarguimus. Crediderim illos etiam reprehendi, qui remissionem in gubernando, lenitatis ac suavitatis titulo cononestant. Qua fortasse nulla frequentior, ac periculosior origo laxamenti in Religiosis Ordinibus. Decipit enim primò, specie quadam prudentiæ ac moderationis, quæ

Ad Gal.
6. 1.

quæ suadeat adhibenda quidem esse remedia ; quæ tamen sanent , non quæ exasperent morbos. Tegit se larvâ pietatis ; præcipiat Apostolus : *si praoccupatus fuerit homo in aliquo delicto ; vos qui spiritu estis , corripite hujusmodi in spiritu lenitate*

Matth. 11.
29.

Præ se fert humilitatem , caritatēque benignam proximum , in quem , licet reum , acriter insurgit ; sed modeste rogat potius quàm arguat. Uno verbo ; virtutes omnes complecti videtur , quæ Religioso , hoc paterno regimini congruunt. Cavendum tamen , nè nobis imponat tam blandus mellax virtutis aspectus. Si quam obtulerimus lenitatem suasit caritas , & propositum parendi CHRISTO præcipienti : *Discite de me , quia mitis sum , & humilis corde ;* præsumamus ex infinitæ sapientiæ præscripto delictos regere. Si enim caritas & mansuetudo , quam profitemur , CHRISTI caritas & mansuetudo ; foras mittet timorem , & ager perperam : Magdalenam , & Publicanos verè poenitentes amanter excipiet , & vicaces , & sacra profanis miscentes , obprobriationibus , & flagellis etiam , si opus fuerit , castigatos abjiciet. Nunquam cum delictis pacem inibit ; ea constanter infestat , & nullibi patietur consistere.

Que sit

Nolim itaque à quopiam existimari ,

le me ut ablegata prorsus mansuetudine, uni ^{vera mansuetudo.} fit rigori ac severitati locus. Lenitatem damno, quam suggerit timor, aliæque humanae affectiones; non quam recta ratio, & consilium præscribit. Ut ergo Superior facile discernat utram rejicere debeat, utram amplecti possit lenitatem, duo advertat necesse est; alterum, an sua illa mansuetudine atque pietate id assequatur, ut subditi virtuti studeant & perfectioni; ac salutem proximorum strenuè consulant. Alterum, an ita sit animo comparatus, ut si reprehenderit lenitate nihil obtineri; austeriorem inire curandi methodum, reluctante licet ægro, non formidaret. Hæc duo si, tam in commissa sibi familia, quam in seipso experiatur sentiâtque Moderator; salva res est. Sive enim miti pacatòque regendi modo efficiet ut omnia domi forisque ex instituti norma administrantur; tunc nihil excogitari poterit felicius eo regimine, in quo solus regnabit, atque omnia gubernabit amor; neque enim alia est conditio ipsius regni beatitudinis, ubi non alia, quam caritatis lex imperat: sive interdum gravius agendum erit; tunc paulò quidem gravius existet atque molestius, & subditis, & ipsi Moderatori regendi onus: sed hujusmodi gubernationi non deerit solida illa
Ecc & ger-

& germana felicitas, quæ non in quavis
cunditate vel indolentia, verum in eo
est, ut Rector DEO ac suo muneri
ciat; subditi verò ad perfectionem pro
veantur per legum observationem,
una reipublicæ cujusque felicitatem con
tuit. Nec aliud præscripsit Societatis
fidibus S. P. I G N A T I U S, cujus est et

Const. p. *In correctionibus est advertendum, quod
3. C. I. mō in caritate ac dulcedine, qui peccant
admonendi.* Spiritus itaque Societatis
non excludit suavitatem, ut ei principem
cum tribuat, dummodo ejus indoles ea
quam hucusque descripsimus.

Que falsa, & noxia. Si verò mansuetudinis nostræ auctoritas
metus displicendi hominibus, vel quietis
mittendæ, larvam deponat: non est quæ
se simulat; nec ea quam Apostolus, &
Redemptor præscripsit. Pusilli animi
tium potius est, ac remissio, eò per
fior familiæ Religiosæ, quò cautiùs
num celat, suaviùs componit. Hinc
diri sibi audias mitissimi hujus ingenii
fides, quòd collegio, cui præsumt, pa
conciliaverint, & constantem servant.
rùm indè pax oritur, quòd delinque
nemo correctione aut pœnis exagitet,
turbétve. Si non alia est nostræ leni
& quietis conditio ac radix; illud omni

licet Religiosis cœtibus, ubi tam placida
lege vivitur, quod accidere solet agris, qui-
bus cœlum arridet semper, modò serenita-
te, modò tempestivis ac placidis imbribus;
nullo præterea aratro eos proscindente;
nulla salubri & amica manu lolium & spi-
nas evellente. Quæro quem speremus fru-
ctum à solo, cui tanta cœli, & hominum
indulgentia blandiatur? Tribulos dabit, &
urticas; serpentum erit, & sordidorum in-
sectorum receptaculum. Non aliter eve-
nit animis, gubernantium cultura destitu-
tis, & nimia suavitate sibi vivere, sibi que
indulgere permittis; nec aliud ab eis ex-
spectandum, quàm copiosa vitiorum seges.
Non melior fuit animorum, quàm agro-
rum conditio post primi hominis lapsum;
dum status innocentia floruit, inerat utrif-
que virtus proferendi fructus naturæ suæ
congruentes; terra spontè ac uberrimè fru-
ctus suos produxit; post culpam, nihil
profert, nisi *in sudore vultus* suorum cul-
torum. Decreto eodem, homo, qui pri-
mùm creatus est rectus; post lapsum, *in Genes. 8a*
malum pronus est ab adolescentia sua. Cùm 21.
itaque totus naturæ impetus feratur ad ve-
ritatem, cùm omnia ad noxiam libertatem al-
liciant ac propellant, omnia propemodum
retrahant à virtute, utpote ardua summè-
Ecc 2 que

que difficili; putabimus ad extirpanda
 tia, virtutemque inserendam animo, ac
 borandam, nullo sudore, nullo negotio
 pus esse; sed suavem quandam, & minime
 incommodam culturam sufficere? Non
 certè fuit sanctorum Patrum sententia,
 quos nulla frequentior insectatio, quam
 versùs remissum, & enervem gubernandi
 modum. Inter quos egregiè S. Cyprianus
 nus: *Qui peccantem, inquit, blandimentis
 adulantibus palpat, peccandi fomitem fovit
 ministrat; nec comprimit delicta ille; sed
 trit. At qui consiliis fortioribus redarguit
 mul, atque instruit, fratrem promovet ad
 lutem. Quos diligo, inquit Dominus, re
 guo & castigo. Sic oportet & DEI SACER
 tem, non obsequiis adulantibus fallere, sed
 mediis salutaribus providere. Imperitorum
 medicus, qui tumentes vulnerum sinu
 parcente contrectat, & in aliis recessibus
 scerum virus inclusum dum servat, exag
 Hæc ille. Quibus si accedant ea, quae
 paulò ante notavimus, de paterna &
 mè fucata lenitate, existet illud lenitatis
 asperiorum temperamentum, quo nihil
 minibus regendis accommodatius.*

6. Timor. Video tamen, quid adhuc incutere
 incurrendi rorem possit aliquibus, atque utinam
 notam ni- cis! Notam formidant nimis severitatis
 Acce
 tantur

Quantumvis enim moderatus sit rigor, ^{il-} ^{mia seve-}
rum delicati homines impatienter ferunt, ^{ritatis.}
Timent itaque nè, si frequenter molestiam
subditis creent per crebras admonitiones
& correctiones, non desint queruli, qui
murmurationibus domum impleant, fortè
intra domestica sepra non se continente stre-
pitu. Timent, nè fama per provinciam
spargatur, collegium perturbari, Rectorem
intractabilem novitates moliri. Et, quod
plerosque maximè commovere solet, in
medium affertur exemplum ceterorum per
provinciam præsidum: laudatur comitas &
& urbanitas, qua cum subditis agunt: ca-
ritas celebratur; qua humanæ infirmitati
compatiuntur, procul à serupulis ac levio-
rum rerum odiosa molestâque solitudine.
Indè mutuus Superiorem inter & in sub-
ditos amor; dum hi non secùs ac patrem
amant, à quo se paternè haberi, & in-
star filiorum amari non dubitant. Mirum
quantùm hæc comparatio exanimat Supe-
riores, quibus alioqui zelus inest, ac studi-
um communis boni. Cùm enim homines
ab aliis probari ac diligì naturâ cupiant, ar-
duum est illis ea sectari & amplecti, quæ
omnibus insito huic desiderio adversantur.
Accedit ad malorum cumulum quòd defe-
rantur quandoque subditorum querelæ ad

Superiores, ut loquuntur, mediatos: Cū
forte contingat, ut delatorum numero cum
authoritas pondus addat accusationi, teris
num est, ut Superior absens, nube ge i
obrutus, deceptusque, præfidem prop
tum, si reum non pronunciet, saltē nibu
no non absolvat, & aliquid veri fieri
spicetur, ac ejus agendi modum in du si ho
revocare incipiat. Quod si obtinuerit quid
qui severitatem omnem proscriptam hodi
lunt, hoc eis sufficit ad metum excu tis n
dum: nimirum vident, delationibus ive
diorem fieri posse Superiorem. judic
ered

Huic ego non aliud cogitandum, aut
cendum propono, quam præclara illa
CHRISTI spiritu dignissima Apostoli
Ad Gal. i. ba: *An quero hominibus placere? Si
30. hominibus placerem, Christi servus non
Quibus verbis ita sententiam suam expo
Paulus, ut indignari videatur, si quis
bitet, an qui servum CHRISTI se pro
tur, sollicitus esse debeat de mortalium
nitione, aut benevolentia, cum id extra
bitationem positum esse oporteat, debet
que omnibus constare, non posse pla
re hominibus eum, qui CHRISTI causa
strenue, constantèrque agit; & CHR
causam strenue constantèrque agenti
modo curandum esse, an hominibus placere
Cū*

Cum itaque non cum Religiosis viris ut-
cumque, sed cum his, qui Religiosis ce-
teris præsumunt, mihi sermo sit; de vobis lon-
gè infra meritum me sentire arbitrarer, si
proposita vobis optione, Deone, an homi-
nibus placere ac probari velitis, dubitarem
fieri posse, ut major vobis & potior cura
sit hominibus placendi, quàm DEO. Quid-
quid igitur vobis pro disciplinæ sapienti cu-
stodia stantibus objiciatur, sive nimii rigo-
ris nota, sive alienæ benevolentia jactura;
sive sinistra per provinciam fama, sive præ-
judicium aliquod apud Superiores vel nimis
credulos, vel deceptos; illud unum obver-
setur animo, quod primum omnium pro-
positum esse debet propriam alienamque
perfectionem quærenti, humana omnia,
ubi divinis obstant rationibus, contem-
nenda. Una hac responsione vobis & aliis
quibuscunque faciendum satis: *An quæro*
hominibus placere? Sed præter excellentio-
rem hanc viam, quam nobis demonstrat
Apostolus, alia inferiùs attingam, quæ sa-
tis ostendant, quàm pravi pendenda sint
mania hæc terriculamenta.

Postquam enim exposuimus multiplicem
difficultatem, & obices qui obstare solent
rectæ gubernationi, ac terrorem incutere:
supersunt ea indicanda, quæ ad illam stre-

*Excitant
Superio-
rem ad
tuendam
discipli-
nam.*

1. *Necessitas vitandi noxam prævicatoris ; Dei indignationē , & gravissimam damnationem communitatis.*

nuè capeßendam excitare possunt, & antea re. Et primò quidem occurrit necessitas vitandi noxam prævicatoris ; Dei indignationē , & gravissimam damnationem communitatis. imposita Moderatori , ea superandi , obijciuntur impedimenta. Necessitas eadem vi qua redigit animum ad angustiam seipso majorem quodammodo facit robustiorem ; dum cogit ad vires exercendas , ut eluctetur. Hinc existit ille, posse excitari milites ad acriter agnandum , ea voce , quæ alioqui deperitioni proxima videbatur : *Aut vincendum aut moriendum.* Quæ verò sit hæc necessitas , de qua loquimur, facile constat ex his. Aut satisfaciendum est muneri, quam diximus, accuratione : aut prævicatoris noxa incurrenda est ; & quidem gravissima. Statuite , quod res est, Regionis nostræ fortunam, ut ita dicam, conservationem , incrementum , rationemque omnem vobis commissam, à vestra delitate ac vigilantia unicè dependere, quidquid in ea sanctum ac pretiosum non alios habere patronos, aut defensores

Matt. 24. 45. *quàm Superiores , quos constituit Dominus super familiam suam ; indeque colligite oneris suscepitis. Certè illa verborum severitas , qua sæpè DEUS animarum studiosos compellat : Super pastores iratus furor meus. Sanguinem ejus de manu vestra*

qu
tia
con
du
stru
tas
pra
ut
qu
nes
mu
am
lof
ex
de
no
tur
con
sue
pla
an
ctu
no
Re
tio
dis
mu
tur
H

quiram; aliâque non pauca eodem tenden-
tia; quanto sanos præfides afficiant metu,
eorum omnium loco declarat S. Gregorius
dum ait: *Penset, qui ad satisfaciendum di-* Mor. lib.
stricto judici de sua tantummodo anima for- 24. c. ult.
tasse vix sufficit, quia quot regendis subditis
præst, reddenda apud eum ratinnis tempore,
ut itâ dicam, tot solus animas habet. Ne-
que DEI minas, aut Sanctorum terrores ina-
nes judicabit, quicumque seriò adjicit ani-
mum ad ea mala expendenda, quibus janu-
am aperit præses in legum tutela meticu-
losus, aut negligens. Quocumque tandem
ex prædictis modis in hoc peccetur, perin-
de est ferè; sive defectu vigilantia, sive
noxia quietis ac pacis studio, sive impor-
tuna culparum excusatione, sive levium
contemptu, sive inconsulta lenitate ac man-
suetudine, sive inani formidine, studiove
placendi hominibus, impunitatem obtine-
ant, vel extorqueant osos disciplina; a-
ctum est de Religiosa familia. Nemo
nos seducat inanibus verbis. Christianam,
Religiosâque perfectionem in sui abnega-
tione consistere, imò crucem ipsam esse
disertè Redemptor pronuntiavit; hinc o-
mnium calculo approbata est ea vox: *Tan-* De imit.
tum proficies, quantum tibi vim intuleris. Christi l.
Hinc fit, ut regularum observatio, qua no-
I. 25.

bis ipsis libertatem circumscribimus, sed
 vi quadam reluctanti naturæ illata, obtin
 ri non possit. Fit præterea, ut contra
 dum, virtute potiri contendimus, omnia
 ut ita dicam, insurgant. Præter enim
 munem salutis nostræ hostem, qui nobis
 perdendis nunquam non studet; præter
 sæculi illecebras, & pravorum exempla
 quæ ad laxiorem vitam sensim alliciunt,
 trâ nos fovemus domesticos, atque adeo
 magis infensos hostes, concupiscentias,
 i. Petr. 2. *militant adversus animam*; atque innatam
 ii. amorem libertatis, qui legum frena imp
 tienter tolerat, & excutere nititur. Cum
 itaque tot externi, interni que adversarii
 id unum conspirant, ut vel aperta vi,
 per insidias virtutem excindant; quæ
 etoriæ spes relinquatur, si quis in medio
 scrimine, ducis, & moderatoris sui præse
 dio destituatur? Timendum est, ne
 propriis viribus diffidens Religiosæ mili
 tiæ nomen dedit, ut tutius decertaret,
 à ductore suo desertum videns, det manus
 & ad hostes deficiat.

Atque utinam experientia non doceret
 quotidie, ubi impunè peccatur, crescit
 in dies peccandi licentiam; & ita prop
 gari, roburque sumere à delinquentium
 multitudine atque frequentia; ut quæ præ
 mun

mum timidè ac furtim obrepfit , mox palam ac libere dominetur ; & conatus omnes ei frenandæ adhibitos vel superet, vel contemnat. Infiti homini proclivitas ad libertatem facilè persuadet ea licere ac permitti, quæ nemo punit aut reprehendit. Ubi hac persuasione abusus invaluit ; amittit culpa paulatim speciem illam turpitudinis , qua solet Religiosos homines à se deterrere & avertere. Dempta vitii imagine , abusus ille sensim inductus & admissus, incipit usus esse ; & consuetudinis nomine ac privilegio gaudere. Indè fit ut illi etiam, qui antea Religiosius leges observabant, ceterorum more vivere sensim assuescant , vel sociorum seducti exemplo ; vel deposito, ut dixi, horrore , quo priùs absterrebantur, cum culpas jam domesticas videant, & familiares ; vel ad vitandam notam singularitatis , si morem retineant alienum jam à communi vivendi consuetudine. Accidit præterea, ut liberiores inductam licentiam, exemplo semper , interdum etiam verbo ceteris suadeant , parati ejus defensionem suscipere , nè intrà regularum angustias iterum redigantur. Rebus eò deductis ; in-
eat præfecturam præses , cui recta ratio & conscientia dicter curandum omnino ut abusus tollantur , reddatúrque pristino splen-
do-

812 Ep. XXXI. R. P. N. M. A. TAMBU
dori regularis disciplina ; inveniet primo
nonnullos , dum monentur , mirari , quod
ab illis ea exigantur , de quibus nec ipsi
nec alii haecenus cogitaverant . Si per
officio strenuè fungi , audiet , quod super
rius etiam innuebam , induci novitates , ope
ra imponi subditis inaudita , turbari pacem
domesticam importuna severitate , averti
Superiore omnium animos ; nihil boni sperari
jam posse , frigescente caritate , soluta
que consensione inter caput & membra
qua una stat & continetur religiosa guberna
tio . Difficultatem operis , quod aggressus
est , deprehendens Superior , dubius & an
ceps librare incipiet hinc solutæ disciplinæ
damna , indè perturbatæ communitatis pe
ricula : dùmque utrum præponderet de
dere vix potest , id sine dubio consilium ce
piet , quod in ambiguis prævalere consu
vit ; eliget quod facilius est , permittet ut
res inceptum cursum teneant . Hinc , si de
trimenta sub antecessorum regimine rati
tum virium acceperunt , ut novus Superior
ad illa expugnanda non audeat aggredi , &
cedendum putet , annon , postquam non
triennii possessione fuerint confirmata , indu
striam omnem & conatum faciliùs eludent
Armatis præsertim ad eorum defensionem
tot humanis rationibus , quot supra memo
ta

ravimus. Itaque nisi quis seipsum decipere, ac propriæ negligentiae adulari velit, tateri oportet hac via facillimè deveniri ad desperationem reparandæ unquam disciplinæ semel deperditæ. Tritum est illud S. Bernardi effatum, qui audiens reffloruisse alicubi regularem observationem, quæ ante deciderat; ità invitabat socios ad mutationem portento similem intuendam: *Eamus ad videndam visionem hanc magnam.* Quippe usu didicerat, vix citra miraculum accidere posse, ut collapsa semel disciplina reparetur. Fallitur negligens Moderator, dum sibi persuadet, à se non aliud, aut majus inferri damnum Religiosæ familiæ, cui præest, quàm illud, quod ipse præfecturæ suæ spatio permittit. Malum invehit ad totam posteritatem manaturum. Nimirum deturbat regulas possessione, quam obrinuerant; firmatque laxitatis dominium, nullis postea viribus abrogandum. Hinc intelligere licet, quantum noceat remissa gubernatio, etiam ætate ac virtute provectis. Multò perniciosior evaderet iis, qui religiosam vitam recens inchoârunt. Quod ideo addendum, nè unquam elanguescat sollicitum illud studium, quo semper usa est Societas in juniorum educatione. *Proverbium est, in- Prov. 22. quit Sapiens, adolescens juxta viam suam, et i- 6.*

am cum senuerit, non recedet ab ea. Per-
 net hæc admonitio præcipue quidem ad
 los, qui tirociniis, quive universitatibus præ-
 sunt. Sed cum ubique ferè scholas regunt
 juniores magistri, omnes ferè Societatis
 superiores admonet hoc oraculum. Quædam
 sunt ad virtutem spectantia, quibus si à
 ma ætate non assuescas, vix unquam acci-
 dit, ut cum accedet ætas, colantur. Quæ-
 dam ad vitium pertinentia, quæ imitantur
 ætatem, unaque cum illa incrementum ce-
 piunt. Hinc, nisi tironum animus, cum
 omnibus vacuus, divinarum rerum medita-
 tione se totum tradiderit; qua ratione spe-
 rari potest, ut huic studio addicatur ferè
 cum mentem occupabunt literarum studia
 eamque à solitudine, ac recessu avellent mi-
 nisteria Societatis, ac ipsa pro Deo susceptæ
 alienæ salutis procuratio? Si tum, cum ætas
 immatura, & primùm inchoata vitæ reli-
 giosæ rudimenta, humilitatem, silentium,
 modestiam suadent; non levia tamen vel
 lationis, vel indolis à disciplinæ jugo & ab
 interioris hominis cultura abhorrentis indu-
 cia se produnt; quid erit, cum ab ætate
 doctrina, rerumque gestarum meritis non
 parùm authoritatis accesserit? Ideo, nisi
 Societatem recens ingressi rerum spiritualium
 um amorem penitus concipiant; humanam
 ruit

rum rerum ac fastûs omnis contemptu imbuantur; affectus omnes moderari, ac linguam cohibere assuescant; & oculos, incessum, actus denique externos omnes ad religiosæ modestiæ leges componere; nunquam obtinebit Societas ab adultis, quod in junioribus neglexit Superioris incuria. Imò deteriores habebit ætate provectoros, quos in adolescentia ad perfectionem naviter institutos non habuerit. Porrò ad averendum à Societate hoc malum maximâ opus esse solertiâ & industriâ, solus dubitabit qui ignorat parvum errorem in principio ferè non emendari in progressu; sed ad pejora sensim deducere. Ex his omnibus patere existimo necessitatem nobis impositam invigilandi, conandique pro viribus, nè intepescat in Societate studium perfectionis per Instituti nostri observationem adipiscendæ. Quem efficacissimum esse stimulum, ad Superiores animandos, & excitandos meritò diximus.

Accedit illud, & maximi quidem momenti, ad metum omnem depellendum, ac fiduciam augendam: nempe Moderatores Societatis præesse communitati, in qua viget adhuc, qui DEI favor est, & dominatur legum autoritas. Inscitiæ quidem esset, & arrogantia, asserere, nihil unquam peccari

con-

2. Regula-
rum vigor
in Socie-
tate.

contra Societatis regulas , cū vel
 septies cadere in die , omnes cum
 ta fateantur. Verū , argumentum
 gionis à primævo spiritu nondum
 illud est , si nihil in ea correctione
 eveniat ; sed illud , ut si quid humanit
 cidat , non respuat correctionem ; dum
 do illam adhibere non omittat Super
 Non ea est nostri Ordinis conditio ,
 quis peccanti revocet in memoriam vel
 nutissima , quæ Sanctus Fundator nat
 Societati servanda proposuit ac sanxit
 alii apud nos legislatores addiderunt ;
 spondere ille audeat ea jam obsoleta in
 suetudinem abiisse. Intelligunt omnes
 stare vim integram legibus illis omnib
 quæ stans temporibus denuntiantur sup
 mentiam ; nec esse in iis jota unum aut
 apicem , quem præterire , pati debeat Soc
 tas. Sciunt cuiusvis vel minimæ ordin
 nis legitimum vindicem esse Superiorem
 ipsum de violatione pœnas exigentem
 modò jure agere , sed reum ac prævaric
 torem fore , si secūs fecerit. Novit ipse
 præest , si fortè (quod Deus avertat)
 quem refractarium offenderet , non passim
 mediatos Superiores , ut impunè abiret
 ratos tum legis tum præsidis reverentiam
 auctoritatem tueri. Hoc verò est Religio
 spei

3. Super
 riorum
 auctoritas
 defensa.

nem, instituti sui tenacem, iis legibus vivere ac regi, quas à conditore suo primùm accepit; atque adeò à via, quam ab exordio suo inivit, non deflexisse. Quæ cum ita sint, non potest nisi vana formidine detereri à custodienda disciplina Superior, tot tantisq; ad eam tuendam præsidiiis munitus. Clamant in ejus favorem leges nostræ omnes, nulla desuetudine silere jussæ, aut suppressæ. Juvat possessio nunquam interrupta observationis vel servatæ à subditis, vel à præsidibus assertæ ac defensæ. Præteritò adest auxiliaris Superiorum manus, ubi res ac necessitas postulat. Quid plura? Non deerit ipsum delinquentis suffragium. Nam qui regulas violat, furtim id facit, fugitque quoad potest, Superiorum oculos; quo fateretur, si deprehendatur, plecti se jure posse, ac debere. Itaque cui, nisi propriæ negligentia ac socordia imputabimus, si dominari licentiam, legesque de possessione deturbari permittimus?

Accedit patrociniū, quod æquissimæ ^{4. Probe-} causa suscipient prohi omnes, quibus ^{rū omni-} maxime cordi est Religionis utilitas & incre- ^{um favor.} mentum, quam & majorem & saniozem esse subditorum partem nemo non videt. Laudabunt mediati Superiores, à se delectum spei de se datæ respondisse, & gravissimi

5. *Ipsorum delinquentium approbatio.*

muneris partibus sedulo perfundum. Delinquentes ipsi, ubi cognoverint serio constantique rem agi, in se tandem revertentur ad meliorem frugem redacti, eum probent ac diligunt, qui a miserrima servitute afferuit ipsos in libertatem filiorum Dei. Ita brevem perturbationem, si constantem fuerit Rectoris fortitudo, excipiet quiete laus perpetuo duratura.

6. *DEI presens auxilium.*

Sed quod caput est, aderit Deus iustam causam tuentibus: quod supremum atque firmissimum esse debet Superiorum iudicium, & incitamentum. Ea confidentione ad obeundum fortiter impositum dominus accendebat iudices a se constitutos

2. Paral. 19. 6.

ctus ille rex Josaphat: *Non enim, aiebat, hominis exercetis iudicium, sed Domini.* Hic verissima cognitione armatos non videtur quid terrere possit; imò quid excitare debeat: causam DEI propugnamus. Ille optatum eventum dabit conatibus vestris; tumque, sive humanas sive divinitus actiones spectemus, voto compotes erimus vel ipso permittente, labori non respondet bit fructus; tumque salva nihilominus vestris res erit. Solabitur nos testimonio conscientiae nostrae quod officio non defuimus: &, quod est omnium instar, nobis stabit laus & merces apud Deum.

7. *Testimonium conscientiae.*

Solabitur nos testimonio conscientiae nostrae quod officio non defuimus: &, quod est omnium instar, nobis stabit laus & merces apud Deum.

non eventu, prout homines solent, sed voluntate nostra, res metitur. Uno verbo: dicemus quidem, non sine aliquo pudore; *servi inutiles sumus*; quia frustra laboravi- Luc. 17. mus: addemus tamen cum fiducia: *quod* 10. *debuimus facere, fecimus.* Ipsi viderint, Ibid. qui conatus nostros æternum illis bonum allaturos, irritos esse maximo suo malo voluerunt.

Sed quia secundum Superiores, quos Superioris hic maxime alloquimur, conferre plurimum authoritas possunt ad tuendum Instituti vigorem, & à senioribus tuenda. ad ipsos Superiores animandos, eorumque industriae maximam vim addendam, illi e nostris, qui ætate, doctrinâ, ceterisque dotibus, quibus conciliari authoritas solet, inter reliquos eminent: ipsos vehementer hortor, ut ad conservandam inter eos, quibuscum degunt, disciplinae religiosæ sanctitatem, utantur illa authoritate, qua ceteris præstant. Quicumque Societati nomen dedimus, aliorum salutem procurandam suscepimus: hujus autem spiritualis auxilii præstandi obligatione multò arctius adstringimur erga domesticos, quos idem sanctioris vitæ institutum nobis conjunxit; & Exam. c. 4. §. 8. Reg. 9. & 10. Summ. quorum in spiritu profectum commendatum nobis omnibus voluit S. IGNATIUS. 10. Summ. Tenemur omnes curare integritatem ac ro-

bur corporis, cujus membra sumus: pro
 fidelitatem, gratum animum, atque
 rem, quem jure postulat à nobis Soci
 tot nominibus, quot vix ulla mater à
 postulare posset. Vestrum est itaque
 Superioris mandatis, ac ordinationibus
 inferiorum querelas & murmuraciones
 pescere; confugientes ad vos contra
 agendi modum, solari quidem, nè in
 sperationem acti pejora meditentur: sed
 tentè considerandum, qua ratione oport
 consolationem afferre. Nam proclive
 ut dum aliorum dolori obsequimur, eor
 sensibus & affectionibus imbuamur; un
 que cum illis damnemus id, quo se læs
 Superiore arbitrantur. Quasi via facilis
 ad ægri dolorem leniendum esset ei affe
 tiri, ac fateri, eum indigna atque imp
 pati. Breve, minimèque legitimum hoc
 latii genus id efficeret, ut imminuta
 subditos Moderatoris existimatione, cre
 ret peccantium audacia; cum causam
 derent gravium viroium suffragiò sibi
 judicatam. Multò magis, si suffragiò
 deretur promissum & reipsa susceptum
 trocinium; creareturque Superiori
 stia, vel importunis deprecationibus,
 delatione apud mediatos Superiores. Quo
 tum animi indè accederet subdito tot p

fidis vallato ; tantum minueretur fiducia
ac potestatis Rectori omni ope destituto ;
& quod indè consequitur , tantum detri-
menti inferretur disciplinæ , & gubernatio-
ni. Incumbat oportet totum pondus au-
thoritatis non ad deprimendam , sed ad con-
firmendam regularum & Rectorum reve-
rentiam. Afflictis , & ad nos confugienti-
bus proponatur solidum illud solatium ,
quod à divinis rationibus ac principiis peti-
tur : doceanturque veram animi tranquilli-
tatem non aliunde oriri posse , quàm ab af-
fectionum moderatione , constantique vir-
tutis studio. Hinc fiet , ut queruli , & im-
patientes disciplinæ , humani patrocinii sa-
luberrima desperatione , ad saniora consilia
redeant ; ac DEUM unice quærere , & sequi
obedientiæ ductum apud se statuunt. Hæc
cò attentius perpendenda , quò facilius sedu-
cimur commiseratione erga afflictos opem
nostram implorantes ; quòque avidius ca-
ptare solent plerique auram , & plausum pa-
trocinantis , unde quærunt existimationem
beneficentiæ , & autoritatis.

Quod hic privatis hominibus tantopere
commendamus , ut Superiorum cujusque
loci potestatem tueantur , ac roborent ,
multò magis cordi esse oportet iis , qui pro-
vinciis præsunt. Injungitur id eis disertis

*Præfer-
tim vero
à Provin-
cialibus.*

verbis vigesimâ octavâ inter officii sui regu-
 las : *Tueantur*, ait, *authoritatem Superiorum*
immediatorum in subditos. Et, ut regi-
 fileant, manifesta ratio id suadet. Melius
 sunt, & naturæ minimè consentanea, quæ
 perpetuò exigere debet immediatus pro-
 ces ; ejus tamen præscripto, quod legi-
 mum sciunt, vix adversari audeant subdito-
 quamdiu ab eo pendere debent. At, si
 quæ legitima, & majore alioqui Provin-
 lis autoritate se tueri possint, ad eam
 benter confugient : sic enim ex una parte
 immediati Superioris obedientiæ se sub-
 hunt ; ex alia verò parte, tutâ id confici-
 tiâ se putant agere ; cum apud competi-
 tem judicem causa pendeat. Præsertim
 cum longè minoris difficultatis sit regi-
 absente, quem multa semper latent, quæ
 à præsentem, qui omnia intuetur, & libere
 tem affectantibus perpetuò imminet. Quæ
 vendum itaque summopere Provincialibus
 nè, dum præsidis immediati jurisdictionem
 turbant ac enervant, onus in se suscipi-
 reddendi DEO rationem culparum commissa-
 um, quas ille sibi relictus emendâset. Ne
 ideo tamen eos immemores velim eorum
 quæ indicatâ superiùs regulâ adduntur
 tamen, inquit, *ut constet, posse omnes ad im-
 diatos recurrere*. Imò sanctum hoc esse

portet in Societate: cum fieri possit, ut justam coquerendi causam habeant subditi; postulétque justitia & caritas ut audiantur; exaudiendi, cum opus erit: vel saltém solatio & paterno affectu erigendi, ac opportunis monitis ad frugem reducendi.

Cum multa hætenus dicta sint, è quibus colligitur, quam necessaria sit Moderatorum vigilantia & firmitas in conservanda disciplina, & legibus custodiendis; res postulare videretur, ut modum & rationem id exequendi proponeremus. Verùm factis declaravi superiùs, illud non esse mihi propositum, ut remedia præscriberem ad curandos animi morbos; cum id ab aliis providè, & abundè præstitum sit. Addendum est modò, neque definiri posse, quamnam ex paratis remediis seligenda potissimum sint, & adhibenda. Infinitum id esset, ac impossibile. Quam in rem, audire non pigeat Gregorium Magnum ità admonentem: *Non una eademque cunctis exhortatio congruit, quia non cunctos par morum qualitas astringit; sæpe namque aliis officiunt, quæ aliis prosunt. Quia & plerumque herba, quæ hæc animalia enutriunt, alia occidunt: & levius sibilus equos mitigat, catulos instigat: & medicamentum, quod hunc morbum immittit, alteri vires jungit: & panis, qui vitam*

*Correctio-
nis me-
thodus
præsidis
prudentiæ
relinquē-
da.*

fortium roborat, parvulorum necat.
git explicare quàm varia sint hominum
genia, propensiones, affectus; quàm
generis dispiciendum, quid cuique con-
niat, & curandum ut opportuna & pro-
ra cuilibet applicentur. Quæ omnia
fusè, ac sapienter profecutus, totam

Greg. Pa. am partem operis de Pastoralis Cura
storal. p. pti in hoc argumento posuit. Quibus
3. tère conficitur, tum remedii delectum,
genus curationis, prudentiæ ac per-
medentis esse relinquendum. Qui cum
lus multiplicem personarum, & eventuum
conditionem cognoscat, quid agendum
singulis solus assequitur.

Ab hac cura nunquam cessandum, nec cedendum diffi-
cultatibus.
Illud unice petimus, ut Superior
quam sibi commissorum curam deserat
nunquam erratorum, quæ in dies occu-
runt, omittat correctionem. Utrum
re nata mitioribus utendum remediis,
asperiora tentanda sint, ipse dispiciat,
primis tamen incipiendum communitatibus
hi persuadeat, ut ex S. Fundatoris
superius monui. Poenæ formido incutienda
est homini in subsidium, & quasi sup-
plementum, cum ille non ducitur honestè
per legem proposita: quare postrema
machina quam movere nos oportet, cum
cetera non proficiunt. DEI & virtutum

amor excellentior est via, qua deduci religiosos homines præstet. Nec aliud dicitur paterna, quam profitemur, gubernandi ratio: & quam præscripsit nobis in singulis ferè Constitutionum partibus S.P. IGNATIUS:

Ut in spiritu amoris, & non cum perturbatione timoris procedatur, curandum est. Hac via si nihil proficitur, alia tenenda, prout res feret. Unum arbitrio nostro non relinquitur, quod est desperare, & curam abjicere. Eo consilio non vos ceteris præfecit Societas, ut post habitam qualemcumque vigilantiam & curam, desistatis ab incepto; emendentur necne errata parùm solliciti.

Const. p. 6. c. 1. §. 2. &c.

Diligentiam postulat nunquam interruptam, nullis difficultatibus fractam, rei bene ex præscripto legum gerendæ constanter intentam. Cujus specimen expressit Apostolus paucis illis verbis hominem graphicè repræsentantibus nihil non tentantem, ut suos CHRISTO lucrifaciat: *Insta* 2. Timot. 4. 2. *opportunè, importunè; argue, obsecra, increpa, in omni patientia & doctrina; & paulò post: Tu verò vigila, in omnibus labora, opus fac Evangelista, ministerium tuum imple.* Hanc qui sibi præfixerit regulam, sollicitè observabit malorum initia, nec decipietur dolosa culparum levitate; sed in minuta-

Ibid. v. 1.

rum legum violatione, in exiguis alterationibus, in quorundam facilitate in loquendo & carpendo, & id genus aliis, deprehendet, tamquam in semine, gravissimus abusus, & licentiam, quam nec ipsi, nec successores evellent unquam, si semel abiecit. Ideo nec adhortationibus, nec exsecrationibus, nec increpationibus parcere nec importunus audire formidabit, ne

Isa. 6. 5. gatur aliquando queri cum Propheta :
mibi, quia tacui.

*Abusus
sedulo an-
teverten-
di.*

Super omnia id cavebit, ut abusus, atque quam suboriantur, cautè prævideat, præveniaturque. Multi sunt, qui ubi lapsus detexerint, omnia implent querelis, & iniquas gœdias excitant. Et rectè quidem, si quis detestantur malum emendare, ac tollere utiliter curent. Sed vellem, ut multo lætentiùs, multoque salubriùs vim exererent in malis ipsis præoccupandis, & velut in radice supprimendis. Non est sapientis mori dici, si imminentem antevertere possit, & gratitudinem expectare, quæ cum adven-erit, certa est tum morbi, tum ipsius curæ molestia & periculum; incertus autem rationis eventus. In muneribus dividendis, in locis ac ministeriis cuique destinandis, præsertim cum extra religiosa septa agendum, & agendum cum externis, dispen-

cere oportet, quàm par oneri ac discrimini
censeri possit cujuslibet virtus. Quæ si suc-
cumbat, primam ac præcipuam animadver-
sionem promeritus est Superior, qui præci-
piti delectu personæ, suo muneri tam malè
consuluit. Qui vel ex lapidibus ædificia, vel
ex ligno machinas componunt, non teme-
re lapidem quemvis aut truncum, prout fors
tulerit, admovent operi: sed vel singulis
partibus aptum seligunt; vel si opus est, ità
perpoliunt & formant, ut reliquis, quibus
copulandus est, aptè cohæreat. Secus, vel
ruinam ædificii loco moliuntur; vel saltè
opus incompositum intuentium ludibrio
exponunt. Mirum, vel deplorandum po-
tius, cùm omnes qui ceteris artibus dant
operam, toti sint in præcavendo, nè quid
perfectionis desit operi quod meditantur;
in gubernatione, quam artem artium meri-
tò sapientes dicunt, quosdam casu, ac tur-
bidè procedere; de commisso sibi æquè
gravi, ac difficili munere rarò, ac leviter
cogitare; inque personarum, & officiorum
dispositione non aliunde, quàm ex re nata,
aut ex aliqua necessitate consilium capere.
Neque ità difficile est malorum initia di-
gnoscerè, si quis paulò diligentius familiæ
sibi concreditæ invigilare, ejusque prospici-
cere indemnitati voluerit. Prodit se sin-

gulorum indoles & propensio, monent
Superiorem quid à quolibet expectare de-
beat. Erumpunt æmulationum, & con-
tentionum semina, quæ faciliè statim ex-
pare possis. Apparent principia nimia
familiaritatis, & privatæ amicitia, quibus
tempestivè non occurras, perturbabitur
quando communis animorum conjunctio
caritas. Longum esset, ac supervacaneum
omnia recensere. Nunquam tamen super-
vacaneum putet qui curam aliorum gerit
singula secum meditari, & omnia circum-
spicere, quæ ad servandam Societatis im-
punitatem impedimento aut adjumento esse
possunt, ut ab illis caveat, his utatur ad su-
periorum protectum; existimetque nihil majoris
momenti ad rectam administrationem habere
solertia in præveniendis erratis. Utile est
enim Religiosæ gubernationi, noxas, potius
quam admittæ fuerint, emendare; sed lon-
gè utilius, ac feliciter est communitatem ab
illis, antequam committantur, immunam
præstare. Illud enim cum molestia & pe-
riculo conjunctum est, ut modò dicebamus
hoc innocentia statum integerrima san-
ctitate fruentem repræsentat. Ideo sapientissi-
mus nostri Ordinis Institutor Antevertere, in-
quit, oportet tentationes adhibita earum con-
trariis. Ars hujusmodi prospiciendi in se-

Const. p.
3.6.1. §.13.

mus nostri Ordinis Institutor Antevertere, in-
quit, oportet tentationes adhibita earum con-
trariis. Ars hujusmodi prospiciendi in se-

turum, regimen vestrum quàm fieri potest
simillimum reddet providentissimæ DEI
gubernationi; qui omnia prospiciens, omnia
suaviter simul ac efficaciter ad præstitutos
fines disponit, ac perducit.

Hæc quæ de Superioribus peculiaris cu-
jusvis loci ferè dicta videbuntur, ad se quo-
que spectare non dubitent ii, qui provin-
cias regunt. Ad eos cùm dispositio per-
sonarum pertineat, & officiorum quæ præ-
cipua sunt in Collegiis ac Domibus; con-
stat quàm accuratos esse oporteat in ea gu-
bernationis parte; quæ circa providentiam,
cautionem, & diligentiam in avertendis,
quæ timeri possunt, detrimentis versatur.
Universè verò, quò latius patet eorum au-
thoritas, & potestas, eò plùs prodesse aut
nocere possunt, prout solliciti vel desides
fuerint. Et, nè dicta repetamus, intelli-
gant sibi potiori quodam jure denuntiata,
quæcumque de necessitate disciplinæ tuen-
dæ hucusque observavimus. Neque exi-
stiment conscientiaæ suæ eo satis consultum,
quòd impositos Collegiis habeant aptos Su-
periores & administratos; nisi experientia
certò didicerint, illos re ipsa spei responde-
re, ac officii partes explere. Deprehen-
dent id potissimùm in domiciliorum visita-
tione. Quæ cùm præcipua sit eorum mu-
ne-

*Hactenus
dicta per-
tinent et-
iam ad
Provin-
ciales.
Præsertim
in visita-
tione.*

neris pars; animadvertant, si in illa perfun-
 ctorie se gerant, reos fore prævaricationis,
 quam adeò formidandam esse Superioribus
 fatis monuimus. Properant aliqui, ac
 citationem angusto paucorum dierum spe-
 ctio circumscriptam volunt. Ex eo tam ex-
 guo tempore multum sæpe detrahunt ob-
 loquia cum externis, quæ vel urbanitas, vel
 necessitas suadet. Multum sibi vindicant
 literæ aliunde missæ; atque aliò mittendæ.
 Interim subditi, quibus erat in votis Pro-
 vincialis præsentia, audiri vellent per ob-
 tum, accepturi solatium, ac remedium, quod
 speraverant. Petit res domestica literaria
 & spiritualis, diligens & accuratum exa-
 men, & secundum hoc postulat seriam de-
 liberationem, ut si quid erratum esse depre-
 henditur, corrigendi in posterum ratio
 præscribatur, non ad speciem & pom-
 pam, sed efficax & duratura. Inter pu-
 gnantes invicem relationes indagare oportet,
 utri parti credendum. Nec mediocrem
 vigilantiã exigit fucata nonnumquam
 pax, & animorum consensus inter do-
 mesticos uno ore celebrantes legum obser-
 vationem, quæ domi floret: accurata, &
 solers circumspectio dignoscet, absintne
 revera, an dissimulentur culpæ. Omnia
 hæc, ut per se liquet, nec primo intuitu
 per-

perspiciuntur; nec levi cura, & sollicitudine componi possunt. Moram postulant, & multiplicem inspectionem, atque consultationem: quam certè non permittit mensura temporis exigua, & quæ desiderio discendendi potiùs, quàm rerum necessitati accommodata sit. Perpendant, quæso, caput decimum quartum regularum Provincialis, quod totum est de visitatione, & videant qua ratione tot tantique momenti disquisitiones atque industriæ, quæ illis injunguntur, cursim, &, ut ita dicam, tumultuariâ operâ, perfici possint. Foret inutilis hoc modo peracta visitatio. Non inutilis tantùm, sed noxia evaderet, si Socii non omnino inter se consentientibus, in alterutram partem plùs justo propenderet, qui æquus arbiter, & concordix sequester esse debuerat. Hic certè non conciliator haberetur; magis exacerbata parte, cui non favisset. Præsertim si in suspicionem veniret, plus dedisse privatæ amicitix, aliisque respectibus, quàm æquitati, & meritis causæ. Omitto nimiam lenitatem, & metum, qui hominem faciunt studiosiorem tegendi maculas, quàm detergendi; de his enim satis actum superiùs. Si, quod avertat Deus, tales essent Provincialium lustrationes, id efficerent, ut morbus incrementum

tum caperet, unde remedium petebatur, proindeque vix quicquam spei reliquum esset restituendæ sanitatis.

De subditorum emendatione non desperandū. Illud commune sit tam his, qui provincias, quàm iis qui domos gubernant; uti fortè illa, quam exigimus, diligentia usi aliquem inveniant minùs docilem, aut mortis resistentem; non ideo de illius emendatione desperent. Nihil hac desperatione deterius. In primis enim Rectorem ipsum desiderium reddit; quis enim conatum adhibet, quem irritum fore sibi persuadet? Resurgetum verò sibi relictum, nullo ad resurgendum incitamento erectum, perdit. Apud S. Chrysostomus ad spem nunquam abiectam, & curam eorum etiam, qui correctione non proficiunt, adhortatur animarum pastores hoc exemplo: *An non videtis inquit, parentes quomodo filiis suis, licet de vita desperatis, assideant lacrymantes, lamentantes, omnia que possunt admoventes ad supremum usque balitum. Hac tu quoque facito pro fratribus. Et tamen illi non possunt lacrymis & lamentis morbum depellere, aut mortem imminuentem abigere: tu verò frequenter poteris animam deploratam, assidue instantiâque per lamenta revocare, ac resciscitare. Quod si nusquam permittit caritas, ut animum quis despondeat; multò minus*

De Laz.
Conc. 1.

id tolerari posset in Societate, ubi tot suppetunt adjumenta ad mores reformandos; ut etiam si quis resistere possit singulis, omnibus vel pluribus opportunè adhibitis cedere cogatur: dummodo Superior tadio, vel impatientiâ victus resistenti non cedat; sed imiterur DEI patientiam, longanimitatem, benignitatem, quæ, teste Apollolo, *ad penitentiam adducit*. Merebitur hoc studium juvandi fratres nostros, ut DEUS ipse vires addat æmulatoribus longanimitatis, quam exemplo suo commendavit, & victoriam concedat, quæ præmium esse solet constantis & paternæ caritatis: nunquam deserentis filios, quantumvis degeneres. Sin aliquando eveniat, ut delinquentis pervicacia Superioris conatum omnem atque industriam frustretur; erit certè, ut diximus, in tuto merces nostra apud DEUM, cui tandem uni hujusmodi labor impenditur.

Gravissimum illis onus imponi, quibus *Fidelitas* aliorum gubernatio committitur, ex iis omnibus quæ dicta sunt, satis constare arbitror: atque adeò, quid ab eis requiratur. *in promovendis candidatis ad regimen, quam necessaria.* Quantâ scilicet illos esse oporteat sapientiâ, quàm solida religione ac virtute, quanta animi fortitudine constantiâque, ut pares sint tam arduæ provinciæ, sinè suo atque aliorum periculo administrandæ. Unde in-

telligant velim ii omnes, quorum est pro
ad perfecturas proponere Praeposito Gen
rali, quàm sanctè teneantur ad illos mo
nandos, quos verè idoneos in Domini
dicaverint. Videant an tanti ponderis
liberatione, habenda sit ratio amicitiae
dandum aliquid deprecationi, aut alio
id postulantis anthoritati; acquiescentia
sit carni, & sanguini; ferendumque sub
gium, prout suaserit patriæ aut nationis
mor; an in consilium vocandæ sint
humanæ rationes atque respectus; an in
mationes ab his tantùm capiendæ, quos
vere candidato, & optima quaque de
pronunciaturus, certò præsumitur. An
rò unicè attendendum sit DEI obsequium
& Societatis utilitas. Extant hac de re
luberrima antecessorum meorum monitiones.
Quare non est cur diutius in hoc more
Tantum res ferebat, ut moneremus, eos
qui præficiendos proponit, non debere
se alienam putare obligationem gravem
que multiplicem, quâ Superiores adstrinxerunt
vidimus. Quidquid enim peccabit pariter
idoneus Moderator, illum constituet reum
qui infideli suffragatione tantum intulit
omnibus damni.

*Maxima
utilitas*

Ut ad ipsos redeam, ad quos dirigenda
hæc epistola. Postremum, quod eos

nitos velim, hoc esto. Proposui, quantum detrimenti passura esset Societas à negligentia, ac remissa gubernatione. Non omittendum nunc, quantum utilitatis consequutura sit ex vestra in legibus custodiendis vigilantia & sollicitudine. Verbo rem absolvam: Quam diu vestro studio stabit Instituti nostri observatio, tam diu florebit in hominibus Societatis perfectio & virtus, quam idem præseribit, continetque; vigebit assiduus in divina gloria promovenda nostrorum conatus; & quod inde consequitur, accedet communis utilitas, & plurimorum salus nostris laboribus parta. Hæc, aliæque id genus innumera, tum ad externos pertinentia religionis incrementa, fructus erunt vestræ in regendo industriæ, ac laboris: & quidem non exiguo hujus vitæ spatio circumscripti, sed perennaturi in perpetuas æternitates. Unde immensus vestris apud DEUM meritis accedet cumulus. Neque acriorem stimulum adhiberi posse puto hominibus, quorum laboribus in gubernando susceptis, & nostri Instituti ratio, & propria ipsorum virtus non aliud præmium, quàm divinum, propositum esse voluit.

Reliquum est, ut subditi, dum intelligunt quàm grave ac periculosum onus sustineant hi, qui præsunt, docilitate ac patientia.

accurata
gubernationis.

Conspici-
rent ad o-
ptimum
gubernan-

tionis statum cum Superioribus subditi.

rendi alacritate illud levius ac suavius cære impensè studeant. Dúmque con se, ac libertatem sibi quandoque circum bi sentient, non immiti Superioris nio, vel minùs benevolo ergo se anim scribant; sed sibi persuadeant eum ve vitum, religione ac necessitate ad id t Hac membrorum cum capite confen ad eundem religiosæ virtutis scopum,

Ad Eph. 4. 4. ut, quod ait Apostolus, sitis unum cor & unus spiritus, sicut vocati estis in una sp cationis vestra: quæ per legum nostræ custodiam ad sanctitatem, & tandem æ ternam beatitudinem nos invitat ac dir Romæ 15. Decembris 1706.

Omniium Servus in Christo

MICHAEL ANGELUS
TAMBURINUS.

INDE